

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ještě jednou k odstoupení od spotřebitelských smluv o dodávkách energií

Navazuji na repliku Mgr. Tomáše Pally[1] k mému příspěvku na téma "Vybrané otázky ohledně poskytování dodávek energií dle NOZ"[2]. Mgr. Palla totiž dospěl k závěru, že lhůta k odstoupení od spotřebitelských smluv o dodávkách energií uzavřených distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory dle ustanovení § 1829 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen "NOZ") běží od uzavření takové smlouvy, nikoliv od uskutečnění první dodávky energie. Takový výklad příslušných právních předpisů bych se z níže uvedených důvodů neodvážil dodavatelům energií doporučit.

Současná soukromoprávní definice energií

Názor Mgr. Pally totiž mimo jiné vychází z popření toho, že dle NOZ se dodávky energií považují za dodávku zboží (zboží = věc movitá), a to zejména s přihlédnutím k ustanovení § 497 NOZ „*Na ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, se přiměřeně použijí ustanovení o věcech movitých.*“. Přitom odborná literatura od jednoho z autorů nové civilní legislativy je jednoznačná, když výše uvedené dovozuje dokonce z obecnějšího ustanovení § 489 NOZ, ke kterému uvádí "*Věcmi jsou i ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje (elektrická, větrná vodní energie), což vyplývá ze širokého pojetí § 489 NOZ*"[3].

Neshledávám tedy žádný právně relevantní důvod, proč bychom měli výše uvedeným ustanovením upřít normativní funkci a měli je považovat za zákonné zakotvení teoretického konceptu nahlížení na energie.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů

Ztotožňuji se s názorem, že směrnice o právech spotřebitelů zavazuje členské státy přijmout právní úpravu, dle které bude možno odstoupit od smlouvy o dodávkách energií do 14 dnů od uzavření smlouvy, přičemž směrnice je postavena na principu maximální harmonizace. Členské státy by se tedy od ní neměly při její implementaci (nejen samotné transpozici) odchýlit, a to ani ve prospěch spotřebitele.

Jenže není možné opomenout, že **dodavatelům energií ani spotřebitelům nevyplývají přímo z této unijní směrnice žádná práva ani povinnosti**, jelikož jejími adresáty jsou právě zmiňované členské státy (zejména pak příkazu maximální harmonizace). Zákaz horizontálního přímého účinku unijních směrnic ve vztazích mezi soukromoprávními subjekty jednoznačně judikoval Evropský soudní dvůr[4]. Pro dodavatele energií a spotřebitele je tak rozhodující znění vnitrostátních předpisů, ve kterých je předmětná unijní směrnice implementována.

Mgr. Palla poukazuje v této souvislosti na fakt, že v nařízení vlády č. [363/2013](#) Sb., kterým český zákonodárce také transponuje uvedenou evropskou směrnici a stanoví náležitosti vzorového poučení o právu na odstoupení od smluv uzavřených distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory je v bodu 2.3 vzorového poučení uvedeno, že v případě uzavření smluv týkajících se dodávek energií má podnikatel spotřebitele informovat o tom, že pokud spotřebitel požádal, aby dodávky začaly během lhůty pro odstoupení od smlouvy, zaplatí podnikateli částku úměrnou rozsahu poskytnutých služeb

do doby odstoupení od smlouvy, a to v porovnání s celkovým rozsahem služeb. Tento fakt má dle jeho názoru podpořit tezi, že český zákonodárce čl. 9 odst. 2 písm. c) předmětné unijní směrnice implementoval do první věty § 1829 odst. 1 NOZ, nikoliv tedy do § 1829 odst. 1 písm. c). Lhůta k odstoupení od smlouvy tedy má běžet od jejího sjednání a nikoliv od první dodávky energií.

Tuto tezi nepovažuji za správnou. Podle mého názoru příslušný bod uvedeného vzorového poučení dopadá toliko na nárok na zaplacení spotřebovaných služeb a nikterak se nedotýká samotného práva na odstoupení od smlouvy. Nezpochybňuji, že nelze v této souvislosti přehlédnout, že smlouvy o sdružených dodávkách energií jsou specifické právě v tom, že vedle dodávky zboží (elektriny nebo plynu) obsahují také závazek dodavatele zajistit přenos, distribuci a související systémové služby. Nově dle ustanovení § 1823 NOZ je z pohledu dodavatele energií nutné získávat výslovný souhlas spotřebitele s poskytováním služeb v průběhu lhůty pro odstoupení od smlouvy. Pokud spotřebitel výslovný souhlas udělil, má dodavatel po případném odstoupení od smlouvy nárok na úhradu spotřebovaných služeb. **Jedná se však o dvě samostatná práva, a proto právo na úhradu spotřebovaných služeb nelze směřovat nebo zaměřovat s právem na odstoupení od smlouvy.**

Ustanovení § 11a energetického zákona

Pro úplnost podotýkám, že již v úvodu původního příspěvku avizuji, že *"Na vybrané otázky související s ochranou **spotřebitelů** a novými povinnostmi dodavatelů **se zaměřím v tomto příspěvku.**"*. Proto jsem se v případě ustanovení § 11a odst. 2 energetického zákona nezabýval personální působností této normy na jiné skupiny odběratelů (např. podnikajících fyzické osoby). Toto vymezení zachovávám i v dnešním příspěvku.

Ve vztahu k tomuto ustanovení dochází Mgr. Palla k závěru, že spotřebitel může odstoupit od spotřebitelských smluv o dodávce energií uzavřených mimo obchodní prostory, jak podle energetického zákona, tj. ve lhůtě 5 dnů před zahájením dodávky, tak dle NOZ, tj. ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy.

Tento závěr o volbě spotřebitele mezi dvěma lhůtami však není konzistentní s Mgr. Pallou uváděnou tezí, že dle požadavku výše uvedené unijní směrnice a jejím požadavkem maximální harmonizace nelze připustit kratší nebo delší lhůtu pro odstoupení od smlouvy než je lhůta 14 dní od jejího sjednání. Nenacházím ani žádný jiný důvod, proč by mělo v tomto aspektu dojít k odlišnostem v jinak zásadně unifikovaných pravidlech pro distanční spotřebitelské smlouvy a spotřebitelské smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory.

Závěr pro praxi

Pro dodavatele energií stejně jako pro ostatní podnikatele je v případě pochybností mezi právem a praxí nutné hledat řešení, které v případě, že soudy potvrdí opačný právní názor, způsobí co nejmenší škody. Pokud by dodavatelé energií rozporovali odstoupení spotřebitelů od smlouvy, která by byla řádně učiněna ve lhůtě 14 dní od první dodávky, dostali by se v případě potvrzení opačného výkladu do prekérní situace. Platnost a účinnost stovek či tisíců jejich smluv se spotřebiteli by byly zpochybněny a smluvním stranám by nezbývalo, než se vypořádat podle pravidel bezdůvodného obohacení. Taková situace by mohla dodavatelům energií významným způsobem zvýšit výdaje. Mállokterý podnikatel má v současné době tak vysoké marže, aby si mohl dovolit bez potíží obdobné neplánované výdaje pokrýt.

Názor Mgr. Pally tedy přijímám s úctou a považuji ho za velmi přínosný do akademické diskuze a jako cenný podnět k novelizaci příslušných ustanovení právních předpisů. Avšak do okamžiku, než nabude případná novelizace své účinnosti, **setrvávám na svém doporučení dodavatelům energií,**

aby respektovali odstoupení spotřebitelů od smlouvy ve lhůtě 14 dní od první dodávky energií.

Mgr. Tomáš Liškutín,
advokát

[1] PALLA, T. Jak je to s odstoupením od spotřebitelských smluv o dodávkách energií. Epravo.cz, Praha: Epravo.cz a.s., 26.2.2014. ISSN 1213-189X.

[2] LIŠKUTÍN, T. Vybrané otázky ohledně poskytování dodávek energií dle NOZ. Epravo.cz, Praha: Epravo.cz a.s., 14.2.2014. ISSN 1213-189X.

[3] BEZOUŠKA, P. PIECHOWICZOVÁ, L. Nový občanský zákoník Nejdůležitější změny. Praha : ANAG, 2013, 1. vydání, s. 65.

[4] Rozhodnutí ze dne 14.7.1994, Faccini Dori, C-91/92, Recueil, s. I-3325.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)